

Lovforslag nr. L 36. Fremsat den 22. november 1979 af Hagen Hagensen (KF), Keld Andersen (KF), Gammelgaard (KF), Kjelgaard (KF) og Poul Schlüter (KF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om afgift af arv og gave

§ 1

I lov om afgift af arv og gave, jfr. lovbekendtgørelse nr. 443 af 28. september 1972, som ændret ved lov nr. 256 af 26. maj 1976, foretages følgende ændringer:

1. § 2, *litra A*, affattes således:

»§ 2. A. Der svares arveafgift af arvelodden efter nedenstående skala, når arven tilfalder arveladerens

- a) ægtefælle (også den fraseparerede eller fraskilte),
- b) afkom,
- c) stedbørn og disses afkom,
- d) afdødt barns eller stedbarns ægtefælle (ikke den fraseparerede eller fraskilte),
- e) søskende, der har haft fælles bopæl med arveladeren i de sidste 10 år før dødsfaldet, forudsat at både arveladeren og arvingen ved dødsfaldet var ugifte (herunder fraseparerede, fraskilte, enker og enkemænd),
- f) forældre, såfremt arveladeren var ugift (herunder frasepareret, fraskilt, enke eller enke-mand) og ikke var fyldt 21 år.

Arveloddens størrelse i kr.				Agiften						
				0 kr.						
1.	Ikke over 16.000				200	kr. af	16.000	kr. og	2	pct. af resten
2.	Over 16.000	men ikke	over	20.000	280	-	20.000	-	4	- - -
3.	-	20.000	-	100.000	3.480	-	100.000	-	6	- - -
4.	-	100.000	-	200.000	9.480	-	200.000	-	9	- - -
5.	-	200.000	-	400.000	27.480	-	400.000	-	12	- - -
6.	-	400.000	-	600.000	51.480	-	600.000	-	15	- - -
7.	-	600.000	-	1.000.000	111.480	-	1.000.000	-	18	- - -
8.	-	1.000.000								

Hvis den arv, der tilfalder arveladerens ægtefælle, ikke overstiger 200.000 kr., er arven fritaget for afgift. Er ægtefællens arv over 200.000 kr., men under 400.000 kr., svares afgiften med 480 kr. af 200.000 kr. og 8 pct. af resten. Er arven 400.000 kr. eller derover, men under 600.000 kr., svares afgiften med 16.480 kr. af 400.000 kr. og 10 pct. af resten. Er arven 600.000 kr. eller derover, men under 800.000 kr., svares afgiften med 36.480 kr. af 600.000 kr. og 12 pct. af resten. Er arven 800.000 kr., men ikke over 1.000.000 kr., svares afgiften med 60.480 kr. af 800.000 kr. og 15 pct. af resten. Er arven 1.000.000 kr. eller derover, svares afgiften med 90.480 kr. af 1.000.000 kr. og 18 pct. af resten.«

2. I § 3 ændres i *stk. 1* »50 kr.« til: »500 kr.«, og i *stk. 2* ændres »500 kr.« til: »10.000 kr.«.

3. § 5. *litra a)*, *sidste punktum*, affattes således:

»For så vidt angår forsikrings- og andre kontrakter, tegnet eller indgået til fordel for den efterlevende ægtefælle eller med henblik på pensionsmæssig sikring af afdødes børn til det 24. år – for livrenters vedkommende kapitaliseret efter § 20 – ses der ved afgiftsberegningen bort fra en samlet værdi af 300.000 kr. Dette beløb reguleres efter udviklingen i lønninger for offentligt ansatte.«

4. I § 14 tilføjes som nyt *stk. 2*:

»*Stk. 2*. I tilfælde, hvor et uskiftet bo kommer til skifte i anledning af afdødes livsarvingers død, er den efterlevende ægtefælle berettiget til at begære reglen i *stk. 1* bragt i anvendelse.«

Stk. 2 og *3* bliver herefter *stk. 3* og *4*.

5. I § 44, *stk. 2*, ændres »8.000 kr.« til: »16.000 kr.«.

§ 2

Loven træder i kraft den ...

Bemærkninger til lovforslaget

De gældende arve- og gaveafgifter, der er indeholdt i § 2, litra A, i lovbekendtgørelse nr. 443 af 28. september 1972 om afgift af arv og gave, og som hovedsagelig omfatter arv eller gave fra forældre til børn og til efterlevende ægtefælle, er ikke rimelige. Progressionen i afgiftsskalaen er for stor og internvallerne for små. Dette gælder ikke mindst efter 16. alm. vurdering af faste ejendomme.

Den daværende minister for skatter og afgifter besvarede i folketinget den 9. november 1977 et spørgsmål om arveafgifterne fra folketingsmedlem Hagen Hagensen. Ministeren erklærede, at han ville undersøge de stigninger, der er sket i bl. a. ejendomsværdierne, siden arvesatserne blev fastsat i 1972, og at han derefter ville tage stilling til, om regeringen ville fremsætte forslag om ændring af reglerne for beregning af afgift af arv og gave.

Lovforslaget tilsigter først og fremmest at nedsætte arve- og gaveafgiften i forholdet mellem forældre og børn samt ægtefæller, således at pengeforringelsen ikke får så væsentlig betydning for afgifterne, som tilfældet er efter den nugældende kraftigt stigende progressive afgiftsskala.

Værdiernes oppustning

I et svar til skatte- og afgiftsudvalget oplyste den daværende skatte- og afgiftsminister, da formueskattegrænserne ved ændring af udskrivningsloven i efteråret 1977 var til behandling, at stigningen fra 15. til 16. alm. vurdering for identiske ejendomme, dvs. ejendomme, som fandtes ved begge vurderinger, og som ikke var undergået reelle forandringer i mellemtiden, i gennemsnit pr. ejendom var som følger:

Enfamilieshuse	79 pct.
Bebyggede landbrugsejendomme	115 pct.
Alle ejendomme	72 pct.

Stigningen i ejendomsværdier under ét fra 15. til 16. alm. vurdering var således:

15. alm. vurdering	398 mia kr.
Behæftelser ca. 40 pct.	ca. 160 mia kr.

Ubehæftet værdi	ca. 238 mia kr.
16. alm. vurdering	768 mia kr.
Behæftelser ca. 40 pct.	ca. 308 mia kr.

Ubehæftet værdi

ca. 460 mia kr.

eller en stigning på næsten 100 pct.

Inflationsraten siden 1972, hvor arve- og gaveafgifterne blev forhøjet, har samlet udgjort ca. 100 pct.

Disse forhold gør det urimeligt at opretholde de nugældende progressive arveafgifter mellem så nære pårørende som ægtefæller og børn m. fl.

Følgende eksempler viser urimeligheden:

Af et enfamilieshus, der ved 15. alm. vurdering blev værdisat til 300.000 kr., og som havde gennemsnitsbehæftelse 40 pct. eller 120.000 kr., skulle der i 1973 svares arveafgift af 180.000 kr. med 16.390 kr. Af det samme hus, der ved 16. alm. vurdering blev værdisat til 540.000 kr. (80 pct. stigning i forhold til 15. alm. vurdering), og som havde gennemsnitsbehæftelse med 40 pct. eller 216.000 kr., skulle der, allerede umiddelbart efter at 16. alm. vurdering i 1977 havde fået virkning, svares arveafgift af 324.000 kr. med 41.310 kr. Imidlertid er det langt fra givet, at en sådan ejendom er blevet yderligere behæftet i den mellemliggende tid, og hvis dette ikke er tilfældet og der derfor alene var en behæftelse på omkring 120.000 kr., ville der skulle svares afgift af 420.000 kr. med 58.590 kr. Eksemplet er beregnet for en earving, der overtager ejendommen.

Erhvervsjendomme og aktier

I andre forhold, f. eks. vedrørende landbrugsjendomme, erhvervsvirksomheder, der er personligt ejede, eller for aktiers vedkommende, kan der også være meget betydelige stigninger i afgifter, men her spiller regelsæt for dødsbopeskattning og beskattning af særlig indkomst ind, således at beregninger er vanskeligere at eksemplificere.

Det siger sig selv, at det kan være forbundet med meget betydelige likviditetsproblemer at skulle klare betaling af arveafgift, selv om der under visse omstændigheder kan gives henstands- eller afdragsordninger vedrørende afgiftens betaling.

Det er i øvrigt odelæggende for opsparingsviljen, at arve- og gaveafgiften er så betydelig mellem så nære pårørende. Det modvirker lysten til opsparring.

Ikkrafttrædelse

Ændringerne bør have virkning for arv og gaver, hvoraf afgift beregnes efter udgangen af året 1979. I tilfælde, hvor arve- eller gaveafgifter er beregnet af arv eller gave på grundlag af værdiansættelser ved 16. alm. vurdering, bør den, der har erlagt - eller skal erlægge - afgiften, kunne forlange omberegning foretaget efter skalaen, der er indeholdt i forslaget.

Forslagsstillerne vil under udvalgsbehandlingen søge bestemmelser udformet i overensstemmelse dermed.

De ændringer i statens provenu på årsbasis, som de foreslåede nedsættelser af arve- og gaveafgifter mellem næstpårørende indebærer, er ikke søgt beregnet eller skønnet. Allerede fordi der må forekomme betydelige udsving fra år til år, afhængigt af antal boer, der afsluttes, og arvelodders samt gavers størrelse.

Sats fra 1908

Om afgiftsbestemmelsen vedrørende forsikrings- og andre kontrakter i lovens § 5, litra a, bemærkes,

at denne bestemmelses beløbsgrænse på 3.000 kr. har været gældende siden 1908. Tiden er ganske lobet fra denne beløbsgrænse. Den blev fastsat dengang, da bl. a. både levealder og forrentningsstørrelse var helt anderledes end nu. Forslagsstillerne har indsat beløbsgrænsen 300.000 kr. i forslaget, men henviser til forhandling herom på grundlag af den henvendelse til ministeren for skatter og afgifter, som Advokatrådet og Foreningen af statsautoriserede Revisorer har foretaget i september i år på grundlag af en arbejdsgruppes redegørelse: Om beskatningen af opsparings- og forsikringsordninger med henblik på generationsskifte og pension.

Andre bestemmelser

Forslagsstillerne er af den oppattelse, at også andre bestemmelser i loven om afgift af arv og gave trænger til at blive ændret, og at ikke mindst afgiftssatser, der for fjernere arvinger end born og ægtefæller nærmer sig det konfiskatoriske, bør ændres. Det gælder f. eks. det forhold, hvor en erhvervsdrivende ønsker, at hans medarbejdere skal arve virksomheden. Noget sådant umuliggøres oftest af afgifternes størrelse med den store progression. Det er hæmmende for opretholdelse af bevaringsværdige og beskæftigelsesbevarende virksomheder.

Forslagsstillerne ønsker at drøfte disse forhold i forbindelse med lovforslaget. Endvidere er i forslaget medtaget enkelte forhold, hvor urimeligheder springer i øjnene, såsom afgift i mindre boer og nedrunding af beløb til afgiftsberegning.

Bilag 1

§ 2, litra A, i lov om afgift af arv og gave i den gældende affattelse

»§ 2. A. Der svares arveafgift af arvelodden efter nedenstående skala, når arven tilfalder arveladerens

- a) ægtefælle (også den fraseparerede eller fraskilte),
- b) afkom,
- c) stedbørn og disses afkom,
- d) afdødt barns eller stedbarns ægtefælle (ikke den fraseparerede eller fraskilte),
- e) søskende, der har haft fælles bopæl med arveladeren i de sidste 10 år før dødsfaldet, forudsat at både arveladeren og arvingen ved dødsfaldet var ugifte (herunder fraseparerede, fraskilte, enker og enkemænd),
- f) forældre, såfremt arveladeren var ugift (herunder frasepareret, fraskilt, enke eller enke-mand) og ikke var fyldt 21 år.

Arveloddens størrelse i kr.				Afgiften			
1.	Ikke over	8.000		10.000	0 kr.		
2.	Over	8.000	men ikke over	10.000	100 kr. af	8.000	kr. og 2 pct. af resten
3.	-	10.000	- - -	20.000	140 - -	10.000	- - 3,5 - - -
4.	-	20.000	- - -	50.000	490 - -	20.000	- - 5 - - -
5.	-	50.000	- - -	100.000	1.990 - -	50.000	- - 8 - - -
6.	-	100.000	- - -	200.000	5.990 - -	100.000	- - 13 - - -
7.	-	200.000	- - -	500.000	18.990 - -	200.000	- - 18 - - -
8.	-	500.000	- - -	1.000.000	72.990 - -	500.000	- - 24 - - -
9.	-	1.000.000			192.990 - -	1.000.000	- - 32 - - -

Hvis den arv, der tilfalder arveladerens ægtefælle, ikke overstiger 100.000 kr., er arven fritaget for afgift. Er ægtefællens arv over 100.000 kr., men under 160.000 kr., svares afgiften med 90 kr. af 100.000 kr. og 13 pct. af resten. Er arven 160.000 kr. eller derover, men under 250.000 kr., svares afgiften med 7.890 kr. af 160.000 kr. og 14 pct. af resten. Er arven 250.000 kr. eller derover, men under 500.000 kr., svares afgiften med 20.490 kr. af 250.000 kr. og 19 pct. af resten. Er arven 500.000 kr. eller derover, men under 1.000.000 kr., svares afgiften med 67.990 kr. af 500.000 kr. og 25 pct. af resten. Er arven 1.000.000 kr. eller derover, svares afgiften efter foranstående skala.

Bilag 2

§ 2, litra B og C, i lov om afgift af arv og gave i den gældende affattelse

B. Når arven tilfalder arveladerens forældre eller deres afkom, som ikke falder ind under A, samt når arven tilfalder arveladerens stedforældre, svares arveafgift af arvelodden efter følgende skala:

Arveloddens størrelse i kr.				Afgiften			
1.	Ikke over	2.000					10 pct.
2.	Over	2.000	men ikke over	5.000	200 kr. af	2.000 kr. og	12 pct. af resten
3.	-	5.000	- - -	10.000	560 - -	5.000 - -	15 - - -
4.	-	10.000	- - -	20.000	1.310 - -	10.000 - -	20 - - -
5.	-	20.000	- - -	50.000	3.310 - -	20.000 - -	25 - - -
6.	-	50.000	- - -	100.000	10.810 - -	50.000 - -	33 - - -
7.	-	100.000	- - -	200.000	27.310 - -	100.000 - -	42 - - -
8.	-	200.000	- - -	500.000	69.310 - -	200.000 - -	55 - - -
9.	-	500.000	- - -	1.000.000	234.310 - -	500.000 - -	68 - - -
10.	-	1.000.000			574.310 - -	1.000.000 - -	80 - - -

C. Når arven tilfalder andre slægtninge af arveladeren eller med ham ubeslægtede, svares arveafgift af arvelodden efter følgende skala:

Arveloddens størrelse i kr.				Afgiften			
1.	Ikke over	1.000					15 pct.
2.	Over	1.000	men ikke over	2.000	150 kr. af	1.000 kr. og	18 pct. af resten
3.	-	2.000	- - -	5.000	330 - - -	2.000 - - -	22 - - -
4.	-	5.000	- - -	10.000	990 - - -	5.000 - - -	27 - - -
5.	-	10.000	- - -	20.000	2.340 - - -	10.000 - - -	32 - - -
6.	-	20.000	- - -	50.000	5.540 - - -	20.000 - - -	38 - - -
7.	-	50.000	- - -	100.000	16.940 - - -	50.000 - - -	48 - - -
8.	-	100.000	- - -	200.000	40.940 - - -	100.000 - - -	58 - - -
9.	-	200.000	- - -	500.000	98.940 - - -	200.000 - - -	68 - - -
10.	-	500.000	- - -	1.000.000	302.940 - - -	500.000 - - -	79 - - -
11.	-	1.000.000			697.940 - - -	1.000.000 - - -	90 - - -

Eksempler på arveafgift ved de nuværende satser

1. En søn eller datter arver et parcelhus fra forældre. Værdi 600.000 kr. Arveafgift: 96.990 kr.
2. Der arves en forretning til 400.000 kr. efter en broder eller søster (ikke samboende). Arveafgift: 179.310 kr.
3. En barnløs ønsker at lade sin virksomheds værdi, 1,5 mill. kr., gå i arv til en fætter. Arveafgift: 1.147.940 kr.
4. En søster eller broder arver 50.000 kr. Arveafgift: 10.810 kr.